Márton András[1]: Üzleti titok az Európai Unióban és az Egyesült Államokban[2] (IJ, 2016/2-3. (66-67.), 48-55. o.)

1. Bevezető

1.1. Témaválasztás: az üzleti titokra vonatkozó jogszabályok

Az európai országok legfontosabb társadalmi, gazdasági és kulturális partnere évszázadok óta az Amerikai Egyesült Államok. Az európai országok legfontosabb társadalmi, gazdasági és kulturális partnere évszázadok óta az Amerikai Egyesült Államok. Ez az állapot történelmi okokra vezethető vissza, ezért a két tömb közötti együttműködésben nagy gyakorlatot szereztek már a felek, valamint meglehetősen stabil alapokon nyugszik gazdasági és jogi értelemben is. Amíg az észak-amerikai államok gyarmatként léteztek, szoros kapcsolatot ápoltak az anyaországgal, de az Egyesült Államok függetlenedése sem taszította sokkal messzebbre a két kontinenst egymástól. Azóta is folyamatos közeledés tapasztalható, amelyet Észak-Amerika és Európa (különösen a nyugati fél) kölcsönösen hasznosnak ítél meg.

A történelmi szembenálláson, a világháborúkon és a hidegháborún átlépve a XXI. században megállapítható, hogy kulturális értelemben az észak-amerikai és az európai népesség közelebb áll egymáshoz, mint bármely más kultúrához a Földön. Az USA gazdasági súlya túlszárnyalta Európáét, s Európa megőrizte sokszínűségét az elmúlt több ezer évben, a világunkat ma jellemző globális versenyben mégis egymás mellé sodródtak, s többnyire együtt veszik fel a kesztyűt a gazdasági világelsőségre törő Kínával, Indiával és Oroszországgal szemben - de említhetném a közel-keleti arab országok némelyikét, a távol-keleti Kis Tigriseket, sőt Japánt is. Afrika és Dél-Amerika egyelőre nem tart számot komolyabb figyelemre (versenytársként), elemzők szerint azonban a jövőben jelentős növekedés indul meg azokon a kontinenseken is.

Az Európai Unió és az USA közötti együttműködés dinamikáját és szorosságát megerősíteni kívánó Transzatlanti Kereskedelmi és Befektetési Partnerség (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP) komoly érdeklődésre tartott számot a nemzetközi kommunikációban, habár az utóbbi időben kikerült a figyelem középpontjából. Az együttműködés részleteinek felvázolása ehelyütt nem lehetséges, azt viszont fontos megjegyezni, hogy a TTIP lényege az EU és USA között fennálló vámok és számos szabályozási eltérésből adódó kereskedelmi nehézség eltörlése, továbbá a befektetési jogviták rendezése. Függetlenül a valós vagy vélt, ismert vagy ismeretlen előnyöktől és hátrányoktól, a megállapodásnak sok ellenzője akadt (szakmai és civil egyaránt), de az Európai Parlament 2015 júliusában elfogadta a jogviták rendezésének módjáról szóló módosítási javaslatot, s a tárgyalások a TTIP-ről folytatódhattak.[1]

Nemcsak a TTIP, hanem bármilyen más nemzetközi kapcsolat az Egyesült Államok és az Unió között rengeteg jogi kérdést vet fel mindkét részről. Kezdve az országok jogrendszerének különbségétől a köz- és magán illetőségű adatok nyilvánosságának kérdésén át az uniós vagy nemzeti szabályozás előrébbvalóságának dilemmájáig sok mindent meg kell fontolnia annak, aki az egyik kontinensről a másikkal akar szerződni. E cikk témája az üzleti titok védelme az EU-ban és az USA-ban, illetve, hogy mik az eltérések és melyek a lehetséges közelítési pontok. Röviden kitérek majd arra is, hogy az esetleges transzatlanti partnerség hogyan harmonizálhatja az üzleti titok védelmére vonatkozó jogi szabályozást a két tömb között.

1.2. Hipotézis

Előzetes feltevésem, amelyet a tanulmánnyal igazolni szeretnék, így szól: az EU és az USA üzleti titokra vonatkozó szabályozása - a két jogrendszer felépítésében lévő alapvető eltérések dacára - a gazdasági rendszerek nagyfokú hasonlósága miatt lényegében azonos, illetve nagyon hasonló (az EU-s irányelv tagországi átültetésének tényleges megvalósulása esetén). Az USA tagállamai közötti együttműködés lényegesen szorosabb az EU tagországai közöttinél. Az EU jogrendszere egyre egységesebbé válik, a tagországoknak azonban még mindig legfőbb hatásköre a jogszabályok alkotása és betartatása, amely szinte kizárólag az írott polgári jogon nyugszik ("civil law"). Az angolszász esetjogi rendszer ("common law"), amely az Egyesült Államokban egységesen uralkodik, Európában csak Nagy-Britanniában működik. (A

2016. június 23-i nagy-britanniai népszavazás az ország EU-ból való távozása mellett döntött.) Ez a jogrendszerbeli különbség első megközelítésben a feltevésem elvetését indokolná, ám a jogértelmezés, az üzleti titok mibenléte, vagyis az elemzés rávilágíthat a feltevés helyességére.

1.3. A feldolgozás módszere

A tanulmány összehasonlító elemzésen alapul. Az elemzés elméleti jellegű, azaz az EU-ban és az USA-ban hatályos jogszabályok bemutatásából, azok összehasonlításából és értékeléséből áll.

1.4. A kutatási eredmények hasznosítása

Az üzleti titok védelme minden olyan vállalkozás érdeke, mely piaci pozíciója megőrzéséhez vagy javításához, gazdasági stabilitásának kialakításához vagy megtartásához információkat, technológiát, tudást, egyéb speciális ismereteket használ fel. A titkok megtartása sokszor a szűken vett (lokális, hazai) piacon sem könnyű feladat, azonban ha a vállalkozás nemzetközi piacra lép, terjeszkedni kíván, több árgus szem elől kell elrejtenie versenyelőnye kulcsát. A titkok megtartása sokszor a szűken vett (lokális, hazai) piacon sem könnyű feladat, azonban ha a vállalkozás nemzetközi piacra lép, terjeszkedni kíván, több árgus szem elől kell elrejtenie versenyelőnye kulcsát. A készülőben lévő transzatlanti megállapodás új kapukat nyit sok vállalkozás előtt, tehát új lehetőségeket (piacot) és új veszélyeket (az üzleti titok ellesését) tartogat. Ez ellen védekezni úgy lehet, hogy a vállalatok vezetői tisztában vannak az egyik és másik jogrendszerben elérhető, az üzleti titokra vonatkozó védelmekkel - legalábbis addig, amíg valamilyen közös (mindkét fél által elfogadott) jogi szabályozás nem születik a felek között. A cikk két legfőbb célja 1) a jogrendszerek üzletititok-védelmé-

nek összehasonlító bemutatása, és 2) az üzleti titokra vonatkozó szabályozás harmonizálásának, valamint annak lehetséges pontjainak feltárása.

1.5. Magyarországi kitekintés: az üzleti titokról és Paks II-ről

Mielőtt az Unió és az Egyesült Államok üzletititok-védelmére kitérnék, vázlatosan áttekintem az erre vonatkozó, Magyarországon hatályos szabályozást. Ezt azért tartom célszerűnek, mert egyfelől Magyarország az Európai Unió tagországa, tehát az EU és a tagországai közötti jogharmonizációs kérdéseket jól illusztrálja a mi gyakorlatunk összevetése az uniós elvekkel. Másfelől az üzleti titokkal és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos szabályozás bonyolultsága szemléletesen tükröződik a Paks II projekt tervezetén. Az üzleti titokkal és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos szabályozás bonyolultsága szemléletesen tükröződik a Paks II projekt tervezetén. (Megjegyzendő, hogy ez az új atomerőmű-beruházási projekt egy EU-n és USA-n kívüli fél, Oroszország segítségével valósulna meg, ami sok más jogi kérdést is felvet, ezek tárgyalása azonban megint csak nem témája ennek az elemzésnek.)

Magyarországon az üzleti titkot a Polgári Törvénykönyv 2:47. §-a szabályozza. Eszerint üzleti titoknak minősül minden olyan gazdasági tevékenységgel kapcsolatos (nem közérdekű) tény, adat, információ, amelynek mással való közlése vagy nyilvánosságra hozatala sértené a jogosult pénzügyi vagy gazdasági érdekét. Üzleti titok megsértésére azonban nem lehet hivatkozni olyan esetben, amikor az a jogosulttól független fejlesztéssel, a jogosult termékének/szolgáltatásának elemzésével vagy kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen és ellenérték fejében derül ki.[2] Az üzleti titok védelme nem terjed ki azokra az esetekre, amikor a titokban tartani kívánt adat közpénz felhasználásával vagy állami/önkormányzati vagyonkezeléssel kapcsolatos[3] - ekkor ugyanis a közérdekű adatok nyilvánossága erősebb társadalmi igényként felülírja az üzleti titok tárgyát képező ténytitok, illetve a védett ismeret (know-how) védelmét.

A Magyarország energiaszükségletének kb. egyharmadát fedező, egyetlen atomerőmű üzemeltetése az állami tulajdonú Magyar Villamos Művek Csoport feladata.[4] Ezzel - és más, a közművekre vonatkozó szabályozás értelmében - minden állampolgár jogosan érdeklődhet azzal kapcsolatban, hogy a cég gazdálkodása miként alakul. Többek között ebből az okból is nyilvános az az információ, hogy a paksi atomerőmű eredeti blokkjainak élettartama a végéhez közelít, így rövidesen - egy korábbi meghosszabbítás után már ténylegesen - le kell állítani azokat. Magától értetődő a gondolat, hogy egy rendelkezésre álló épületegyüttest, a rendelkezésre álló, szakképzett munkaerőt és a kiépített infrastruktúrát miért ne használhatnánk tovább egy újonnan (a jelenlegi helyére) telepített atomerőműben. A kérdést kizárólag jogi szempontból vizsgálva felmerül a beruházás közérdeklődésre számot tartó mivolta.

Mivel az atomerőmű építésének teljesen magán jellege nem merült fel, az MVM Csoportnak kellett befektető, illetve kivitelező után néznie. A befektető - mint az első blokkok esetében is - a magyar állam lesz, a finanszírozás azonban (pénzügyi és gazdasági megfontolásokból) hitelből történik. Az atomerőmű orosz technológián alapul, erre hivatkozva az új blokkok is orosz megbízással (kivitelezéssel) épülhetnek. Többek között ez indokolta, hogy a projektre felvett hitel is orosz forrásból származzon, amelyről magyar-orosz kormányközi megállapodással megegyeztek, még a külföldi országoknak nyújtott orosz hitelezés szüneteltetése előtt.[5] Ezek alapján viszont üzleti titok védelméről nem beszélhetünk az új atomerőműblokkok ügyében, mi több a projekt jelentős energiaipari és külföldi adóssági vonzata miatt közérdeklődés tárgya lenne. Bizonyos (vélhetően politikai) okokból kifolyólag az országgyűlés mégis elfogadta a beruházással kapcsolatos adatok 30 éves titkosítására vonatkozó törvényt.[6]

A paksi beruházás példájával arra szerettem volna rámutatni, hogy az egyébként élénk közösségi érdeklődésre számot tartó esetekben is, amelyek nem tartoznak az üzleti titok védelméről szóló törvény (Ptk.) hatálya alá, s alap esetben nem számítana köznyilvánosságtól elzártan tartandó államtitoknak vagy minősített adatnak,[7] törvényalkotás útján elzárható a közérdeklődés elől. Magyarország európai uniós tagország, így a következő fejezetben bemutatott üzleti titokra vonatkozó irányelv ránk nézve is hatályos. A tagállamok felülbírálati joga (egyedi értelmezés) részbe viszont egy ilyen megoldás is beletartozik (lásd ott) - ám megismétlem, az atomerőmű beruházása nem üzleti titok kategória, valamint az EU élénken bírálja is e megállapodást.

2. Az üzleti titok az EU-ban

2.1. Fogalma

Az Európai Unióban 2013-ban nyújtottak be tervezetet az üzleti titok védelmére vonatkozó szabályozás egységesítéséről. Az EU-ban ugyanis nem volt korábban közös irányelv erre vonatkozóan. Az EU-ban ugyanis nem volt korábban közös irányelv erre vonatkozóan. A 2013-as hatásvizsgálati dokumentumban[8] szereplő ábráról (lásd 1. táblázat) leolvasható, hogy a legtöbb EU-s tagország törvényeiben még az üzleti titok meghatározása sem szerepel. Emiatt a 94/800/EK tanácsi határozat, mely az Unió tagállamai számára kötelezőnek állapította meg a TRIPS-egyezményt (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights, lásd később, a 3. pont alatt), sem biztosított kellő védelmet az üzleti titok számára.

A dokumentumban több problémát is megemlítenek, amelyek a javaslat benyújtását indokolják. Az egyik a már említett hiányosság a fogalom meghatározására és az azzal kapcsolatos rendelkezésekre. A másik probléma a jogorvoslat, hiszen a titok megsértésére vagy az azzal való visszaélésre majd' minden országban léteznek bizonyos szankciók, azok azonban legtöbbször nem teljesek vagy nem minden országban érhetők el. Példák: az üzleti titok birtokában szerzett információ megsemmisítése vagy visszaszolgáltatása nincs szabályozva, időben korlátlan eltiltás nem érhető el, okozott kár megállapítása korlátozott a hagyományos módszerekkel, nincsenek alternatív módszerek (pl. licenciaszerződésnek való megfeleltetés).

A harmadik említett nehézség, hogy szabályozás hiányában a polgári jogi eljárásban nem biztosítják (legalábbis nem kötelezően) az üzleti titok bizalmas jellegét. Ez meggátolhat jogsértetteket abban, hogy jogorvoslathoz folyamodjanak, hiszen azzal akár még nagyobb kárt okozhatnak maguknak. Negyedikként pedig a titok ellopása után kiszabható szankciók közötti jelentős különbséget említi a dokumentum, tekintve, hogy az üzleti titok megsértése nem minden országban bűncselekmény.

Ezek a problémák egy további nehézséget is felvetnek az innovációval kapcsolatban. Ha ugyanis az üzleti titok nincs kellő védelem alatt, akkor az esetleges lopások és visszaélések jelentősen növelhetik az innováció (pl. befektetések megtérülése) és a versenyelőny (pl. piacvezető pozíció megtartása) kockázatát. Ha az üzleti titok nincs kellő védelem alatt, akkor az esetleges lopások és visszaélések jelentősen növelhetik az innováció és a versenyelőny kockázatát. A bizottsági munkadokumentum szerint ez elsősorban a kis- és középvállalatok lehetőségeit korlátozza, ráadásul nem csupán a külső szereplőkkel folytatott versenyben, hanem a belső piacon is.

1. táblázat. A jogi védelem tagoltsága (egyes kiválasztott intézkedések alapján)

Az adatok forrása: Baker & McKenzie (2013)

Kiválasztott intézkedések	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Az üzleti titok fogalmának meghatározása a polgári jogban			■		■				■				■		■	■					■	■		■		■	
Jóhiszemű harmadik személy jogsértéstől való eltiltásának lehetősége	■				■	■	■	■			■			■		■		■				■					
Időben nem korlátozott eltiltás	■		■		■	■		■		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			■	■	■		■	■
Lehetőség az üzleti titok/ az üzleti titok felhasználásával készült áru megsemmisítésének elrendelésére	■	■			■	■	■			■		■	■	■	■	■		■		■	■	■	■	■	■	■	■
A kár összegének méltányos jogdíjon alapuló megállapítása	■					■	■		■				■		■					■							■
A titoktartásra vonatkozó végrehajtási szabályok (polgári eljárás)						■							■														■
Megfelelő mértékű büntetőjogi szabályozás	■			■	■	■	■		■	■	■	■										■	■	■			

Megjegyzés: A fehér mező azt jelenti, hogy a nemzeti jogi szabályozás nem rendelkezik a szóban forgó intézkedésről.

Forrás: Bizottsági szolgálati munkadokumentum - A hatásvizsgálat összefoglalása, 2013.

Látható, hogy a szakemberek sok és fontos érvet sorakoztattak fel amellett, hogy egységes szabályozás szülessen az üzleti titokról. A tanácskozás azonban hosszú ideig tartott, mire 2015 decemberében (18-án) elfogadott az Európai Parlament (ideiglenesen) egy tervezetet.[9] Ebben az üzleti titkot (trade secret) a következők jellemzik: olyan üzleti, technológiai információ és know-how, amelyet a jogosult jogos érdekében áll bizalmasan kezelni és elvárni e bizalmas kezelés fenntartását. Jellemzi továbbá az, hogy van valós vagy potenciális piaci értéke, valamint, hogy annak jogosulatlan megszerzése, felhasználása vagy nyilvánosságra hozatala sérti a jogosult érdekeit, aláásva tudományos-technikai lehetőségeit, üzleti és pénzügyi érdekeit, versenyképességét. Ez a fogalommeghatározás került át a 2016. június 8-án kelt 2016/943-as irányelvbe, amely ezentúl minden EU-s tagország számára követendő.[10]

2.2. Hatálya

A pontos fogalommeghatározás mellett megállapítandók azon körülmények, amelyben védelmet kell biztosítani, illetve meghatározandó, hogy mit értünk jogosulatlan megszerzés, felhasználás és nyilvánosságra hozatal alatt.

Az irányelv első cikkelyének második bekezdése szerint az üzleti titok védelme nem írja felül a többi uniós vagy nemzetállami, titkos információra vonatkozó rendelkezést. A magyar gyakorlathoz hasonlóan a közérdekű feladatok ellátása érdekében gyűjtött, a közösség számára releváns információkra szintén nem terjed ki az irányelv hatálya. Külön hangsúlyt kap, hogy ez a szabályozás semmilyen módon sem lehet alapja a munkavállalói mobilitás korlátozásának. Az üzleti titkok törvények által jogosnak tekintett megszerzése, felhasználása és nyilvánosságra hozatala jogosnak számít e direktíva értelmezésében is. Ez utóbbit úgy kell értenünk, hogy a munkavállalók jogi képviseletének (szakszervezeteknek) is joguk van az információkhoz, a konzultációhoz és a részvételhez, ugyanakkor sem ők, sem a közszféra szervei nem mentesülnek a magánadatok bizalmas kezelésének kötelessége alól.

Ám az irányelv nem biztosít kizárólagosságot az üzleti titok gazdájának. Mint a magyar törvények szerint, az azonos know-how-hoz és információkhoz vezető, független felfedezés, valamint a jogos úton megszerzett termék elemzése, vizsgálata útján feltárt információ nem jogellenes, s nem számít az üzleti titok megsértésének. (Ez alól csak az jelent kivételt, ha a felek külön szerződésben megegyeztek az ilyen magatartástól való tartózkodásról, habár ilyen szerződéskötést korlátozhatnak jogszabályok.)

A szövegezésben megfogalmaznak néhány kivételt is. Például a Chartában biztosított szabad véleménynyilvánításhoz és információhoz való jog (illetve a tömegtájékoztatás) nem sérülhet üzleti titok védelmére hivatkozva. Kötelességszegés, tisztességtelen vagy jogellenes magatartás esetén sem kérhető védelem a titokra, feltéve, hogy annak feltárása közérdeket szolgál. Nem ad konkrét számokat sem a büntetési tételekre, sem arra, hogy milyen gyorsan (mennyi idő alatt) kell a jogosultnak megtenni a szükséges lépéseket titkos adatainak védelméért és azok használatának követéséért - ezeket bírói

döntésre (amely akár kivételt is tehet mértékben, eljárásban és jogorvoslatban) és a nemzeti jogalkotásra bízza (mikortól számítjuk a szükséges lépések megtételét, mi szünteti meg vagy függeszti fel stb.). Az üzleti titok védelmének elévülési idejét szintén nem szabályozza, azonban maximális hosszát hat évben korlátozza.

Az irányelv területi hatálya az Európai Unió tagországainak területe.

Az időbeli hatály módosításig vagy visszavonásig terjed. Az irányelv az annak az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételétől (2016. 06. 15.) számított huszadik napon - tehát 2016. július 5-én - lépett hatályba.

2.3. A tagállamok felülbírálati joga (egyedi értelmezés)

Mint az az előző pontban kiderült, az üzleti titokról szóló irányelv nem írja felül a korábbi uniós vagy nemzetállami (vonatkozó) rendelkezéseket. Az EU országai (jogi szempontból) sok tekintetben lazábban vannak összefűzve, mint az USA tagállamai. Amilyen színes a különböző országok kultúrája, annyira sokféle lehet az ajánlások, irányelvek átültetése vagy értelmezése is. Ezenkívül - mint az 1. táblázatban láthattuk - némely országnak van gyakorlata az üzleti titkok jogi kezelésében, mások sem a fogalmát, sem a megsértésével kapcsolatos eljárást nem tisztázzák a törvényeikben. Eltérő lehet a megítélés az innovációs lehetőségek miatt is, az innováció ugyanis igen különböző mértékben alakítja az egyes EU-s országok gazdaságát. Ebből kifolyólag vélhetően évekig eltart majd, míg az üzleti titok kezelése valóban egységes lesz a tagországokban.

A hatályról szóló fejezetben volt néhány tétel, amely a nemzeti jogalkotásra, illetve a bírósági eljárásra bízta az irányelv alkalmazásának mikéntjét. Az egyedi értelmezésen túl tehát a hatáskörrel rendelkező bíróságok is formálhatják az üzleti titokkal kapcsolatos eljárást, amelyben a direktíva nem határozott meg konkrétumokat (a titok mibenlétét, ezt meghatározza az irányelv a határidők számítását, a bírság mértékét, részletes kivételeket stb. illetően).

Természetesen a hazai döntéssel nem elégedett jogosult ugyanolyan feltételekkel az Európai Bírósághoz fordulhat, mint bármely más ügyben. A jogértelmezés egységesítése érdekében szintén az Európai Bírósághoz fordulhat az ügyben döntést hozó tagállami bíróság. Az EU Bíróság feladata a magánadatok védelméről, a közérdekű adatokról, az üzleti titokról szóló rendeletek és irányelvek, valamint a gyakorlati alkalmazás vizsgálata, összevetése, és ezek alapján ítélkezni az ügy felett. Az Európai Bíróság döntését felülbírálnia tagországoknak nem lehet.

Van még egy fontos felismerés (4. és 17. bek.) az üzleti titokról szóló irányelvben. Eszerint néhány iparágban (például egyes műszaki cikkeknél, üdítőitaloknál, autóknál), amelyben egyébként az üzleti titok az innováció alapja, a termékek - vagy azok bizonyos tulajdonságai - nagyon könnyen lemásolhatók. Néhány iparágban, amelyben egyébként az üzleti titok az innováció alapja, a termékek - vagy azok bizonyos tulajdonságai - nagyon könnyen lemásolhatók. A már piacon lévő termék alapos vizsgálata és szolgai másolása sokkal olcsóbb folyamat, mint a termék kifejlesztése, innovációja. A hasonló gyakorlatokat némely ország versenyjogi szabályozása kezeli (bünteti), de nem mindegyiké. Ennek az irányelvnek sem célja a tisztességtelen verseny szabályozásának harmonizációja, azonban megemlíti, hogy erre vonatkozó uniós jogszabályokat érdemes lenne tárgyalni a Bizottságban.

3. Az üzleti titok az USA-ban

Az Egyesült Államokban az üzleti titok nem esik egységes központi szabályozás alá. Ám az USA tagja a Kereskedelmi Világszervezetnek (WTO), s mint ilyen köteles teljesíteni a TRIPS-egyezmény (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) feltételeit, melyek között szerepel a titkos (értékes) információk védelmének jogi biztosítása.[11] 1974-ben (a Kewanee olajtársaság mint felperes és Bicron Corporation mint alperes ügyben) precedensértékű legfelsőbb bírósági döntés született: az államok maguk alkothatnak jogszabályokat az üzleti titok védelmére vonatkozóan.[12] A különböző jogi esetekben tehát - angolszász módra - egyedi bírói döntések születtek attól függően, hogy mely államban bírálták az esetet, egészen 1979-ig. '79-ben ugyanis megszületett az egységes üzleti titok törvény (Uniform Trade Secrets Act, UTSA), [13] majd 1985-ben a módosítása, amely a mai napig a legátfogóbb, a TRIPS-szel nagyban átfedő szövegű (tartalmú) üzletititok-törvény az USA-ban. Jelenleg 47 tagállam (továbbá District of Columbia és Puerto Rico) alkalmazza az UTSA-t, és 2016-ban tervezi bevezetni Massachusetts és New York is.[14] Ezért a továbbiakban (a fogalom meghatározásában, a hatályban stb.) ezt tekintem kiinduló dokumentumnak.

3.1. Fogalma

Az UTSA (1/4) definíciója szerint üzleti titoknak minősül minden olyan információ (ideértve formulát, mintát, gyűjteményt, programot, eszközt, módszert, technikát és folyamatot), amely önálló üzleti értéket képvisel egyediségével (nem közismert) és azzal, hogy más, annak használatából vagy nyilvánosságából hasznot hajtani képes szereplő (jogosulatlan) számára (szabályos eszközökkel) elérhetetlen, és amely a körülményekhez képest elvárható eszközökkel titkosként van kezelve. A törvény kifejti a "szabályos eszköz" fogalmát is: önálló fejlesztés, visszafejtés (termékelemzés), a titoktulajdonos engedélye, megfigyelés és vizsgálat, publikált (nyílt) forrás.

Néhány magyarázat pontosítja vagy részletezi, hogy mely fogalmak alatt mit értenek. Így például a módszer és technika alatt kell érteni a know-how-t is; valamint az olyan ismeret, amely nem közismert, de a szakmában általános (a törvény a fémmegmunkálást hozza példaként), nem számít üzleti titoknak. Fontos megemlíteni, hogy az okozott károk helyreállítására vonatkozó jogszabály definíciójával szemben az UTSA üzleti titok megfogalmazása nem követeli meg annak folyamatos használatát az adott üzleti vállalkozásban - vagyis az UTSA fogalma bővebb fogalom. Az okozott károk helyreállítására vonatkozó jogszabály definíciójával szemben az UTSA üzleti titok megfogalmazása nem követeli meg annak folyamatos használatát az adott üzleti vállalkozásban.

A törvény sok alpontban részletezi, hogy mit értünk üzleti titokkal való visszaélés alatt. Jelenti egyrészt a jogtalan, szabálytalan eszközökkel való információszerzést, másrészt a felhasználást és nyilvánosságra hozatalt (a jogosult hozzájárulása nélkül), még akkor is, ha az véletlen (pl. más betöltött pozícióban való) információhoz jutást követően történik. A felhasználás és nyilvánosságra hozatal jogtalanságához feltételezzük, hogy a jogosulatlan felhasználó tudta vagy tudhatta volna, hogy az üzleti titok egy ahhoz jogtalan úton jutó személytől származik; hogy kötelessége lett volna titokban tartani; és hogy olyan személytől származik, akinek kötelessége lett volna titokban tartani.

Itt célszerű szólni még a reparációs rendelkezésekről. A reparáció mértékére nem, az esetleges fizetési periódusra vonatkozóan viszont ad útmutatást a törvény. Nem fizetendő (tovább) kártérítés akkor, ha az üzleti titok megszűnik (lehet kivétel), vagy ha az abból nyerhető üzleti (pénzügyi) előny várható időszaka után járó összeget már kifizették (pl. royalty-ként; itt is lehet kivétel). Mindazonáltal bizonyos esetekben bíróság is hozhat üzleti titok védelmére vonatkozó döntést.

3.2. Hatálya

A törvény időbeli hatálya 1979-től, annak javítása 1985-től újabb módosításig vagy visszavonásig terjed. A törvényben külön szerepel, hogy visszamenőlegesen nem alkalmazható (tehát 1979 előtti üzleti titokkal való visszaélésre nem; még akkor sem, ha a visszaélés az elfogadás utáni időszakban is tart). Területi hatálya értelemszerűen az azt elfogadó tagállamokra vonatko-

zik. Nemzetközi esetben a TRIPS-egyezmény lép érvénybe, de mint a 3-as pont elején kiderült, az UTSA és TRIPS nagymértékben átfed.

Egy szakasz azzal foglalkozik, hogy a törvény részrendelkezései külön-külön hatályon kívül helyezhetők-e. A jogalkotó megfogalmazásában, ha valamely szabály érvénytelennek minősül is egy személy vagy körülmény esetében, az nem érinti a többi szabály érvényességét.

Az UTSA felsorolja, mely esetekben nem írja felül más törvény hatályát (üzleti titkokra vonatkozóan). Az egyik ilyen, ha a felek szerződésben rögzítik az orvoslás módját, függetlenül attól, hogy üzleti titokkal való visszaélésről szól-e. Nem bírál felül egyéb polgári jogorvoslatot sem, amelyek nem az üzleti titokkal való visszaélésre vonatkoznak. Továbbá nem előrébb való a büntetőjogi kategóriánál, akár üzleti titokról van szó, akár nem. Ezek kivételével azonban minden egyéb károkozási, helyreállítási és polgári jogorvoslási szabályozás helyébe lép az üzleti titokkal való visszaélés tekintetében.

A törvény nem szól az esetleges jogvitában részt vevő esküdtekről, mindössze annyit, hogy a szabadalmi törvény vonatkozó rendelkezését kell követni - azaz a bíróság akár háromszoros kárt is megállapíthat (284. §), valamint külön perköltséget ítélhet meg a pernyertes fél jogi képviselőjének (285. §), függetlenül attól, hogy az esküdtszék megállapította-e a titok megsértését. Az esküdtek (másik törvényben szabályozott) különleges helyzete és jogköre hivatott biztosítani, hogy a titokban tartani kívánt információ a tárgyalás alkalmával és az után őáltaluk se kerüljön nyilvánosságra.

3.3. A tagállamok felülbírálati joga (egyedi értelmezés)

Az UTSA-t alkalmazó amerikai államoknak felülbírálati joga nincs, tekintve, hogy e törvény az alkalmazóra nézve kötelező érvényű, ha a tagállam törvénybe iktatja. Éppen ezért, ha fellebbezés útján a legfelsőbb bírósághoz kerül egy ügy, ők is e törvény rendelkezései szerint fognak eljárni (feltéve, hogy az érintett államok alkalmazzák az UTSA-t).

Az esetjog azonban lehetővé teszi a változatos alkalmazást, dacára a viszonylag precíz fogalommeghatározásnak. Az esetjog lehetővé teszi a változatos alkalmazást, dacára a viszonylag precíz fogalommeghatározásnak. A "tudta vagy tudhatta volna" értelmezése függ a kérdéses információtól, az ügyvéd meggyőzőerejétől, az esküdtek "hiszékenységétől" és a bíró belátásától. Ugyanígy a "szakmában általános" ismeret - amely nem számíthatna üzleti titoknak - közel sem egyértelmű megfogalmazás. Ezek természetesen nem felülbírálati jognak számítanak, ellenben egyedi értelmezésre adnak lehetőséget.

A törvényben szerepel, hogy az UTSA-val ellenkezőleg rendelkező polgári vagy büntetőjogi törvény érvényesülésénél az üzleti titokról szóló szabályok nem vagy csak korlátozottan veendők figyelembe. Ezek az előző, a törvény hatályáról szóló részben megemlíttettek. Az egyedi szerződésben rendezett esetek hasonlóképp előkerültek fentebb. Ez s a megelőző eset nem felülbírálásra, hanem megkerülésre teremt lehetőséget.

4. Az EU-s és USA-beli szabályozás összehasonlítása

Az üzleti titokra vonatkozó EU-s és USA-beli szabályozás összehasonlítását legszemléletesebben az alábbi táblázat mutatja be (lásd a 2. táblázatot). Pusztán összehasonlítás végett a Magyarországi szabályozás jellemzői is szerepelnek. A szöveges elemzés a következő alpontokban olvasható.

4.1. Hasonlóságok

Mind az Egyesült Államok, mind az Európai Unió tagországai elfogadták a TRIPS-egyezményt, ezért szemléletében, alapelveiben csaknem megegyezik a titok védelméről szóló törvénykezés. Nem teljesen egyező, de nagymértékben hasonló megfogalmazást nyert az EU-ban és az USA-ban is az üzleti titok. Mindkét félnél információt, know-how-t jelent, habár a fogalom pontosításában némileg különbözően jelenik meg (vö. technológiai és üzleti információ, illetve formula, minta, gyűjtemény stb.)

Az üzleti titok megsértésének (tényállás) fogalma a két szabályozásban azonos, illetve nagyon hasonló: titok jogosulatlan megszerzése, felhasználása és nyilvánosságra hozatala. Az üzleti titok megsértésének (tényállás) fogalma a két szabályozásban azonos, illetve nagyon hasonló: titok jogosulatlan megszerzése, felhasználása és nyilvánosságra hozatala. Feltételként szerepel az EU-s irányelvben és az USA UTSA-jában is, hogy ennek a titoknak üzleti-piaci értékkel kell rendelkeznie, és titkosként (bizalmas információként) is van kezelve.

Eltérő szavakkal, de mindkét szabályozás beemeli, hogy üzleti titoknak csak az az információ tekinthető (és azt illeti meg védelem), amely ha nyilvánosságra kerülne, az sértené a jogosult (a titok tulajdonosának) érdekeit. (Az UTSA megfogalmazásában "más felhasználó hasznot hajtana belőle".)

A területi hatály földrajzilag természetesen nem megegyező, hiszen különböző földrészekről van szó, azonban abban az értelemben azonos, hogy a tagországok (USA-ban azok, amelyek alkalmazzák) területére vonatkozik, mégpedig módosításig vagy visszavonásig.

Sem az EU-s irányelv, sem az UTSA nem tekinti üzleti titokkal való visszaélésnek az önálló felfedezést, a piacról beszerzett termék vizsgálatát ("visszafejtését"), illetve ha külön szerződés köttetett a felek között (a titoktulajdonos engedélyével), amely érinti az üzleti titkot. (Az USA szabályozása azonban nem emeli ki külön a közérdekűséget mint az üzleti titkot feloldó elvet.)

A tagországok egyedi értelmezésére mindkét szabályozásnál lehetőség van. Ez persze nem jelenti azt, hogy a fenti fogalommeghatározást ne kellene szigorúan venni, ám bizonyos értelmezési szabadságot mégis hagy a bíróságnak. (Vö., az EU-ban külön említik a szolgai másolást, az USA-ban a szakmában általános ismeretet.) A legfelsőbb bírói fórum mindkét esetben az államszövetségek fő bírósága, azaz a Legfelsőbb Bíróság (USA) és az Európai Bíróság (EU), amennyiben az irányelvet előzetes döntésben értelmezheti.

4.2. Eltérések

Az USA szabályozása látszólag egyszerűbb, de ez valójában nagyobb bírói mozgásteret (egyébként is esetjogi rendszer), kreatívabb értelmezést tesz lehetővé. Továbbá szerepet kaphatnak az esküdtek, ami szintén finomítja (és bonyolítja) a döntéshozást. Európában azon országok helyzete egyszerűbb, amelyek

eleve rendelkeznek az üzleti titok megsértésére vonatkozó jogszabályokkal (pl. Magyarország). Azok, amelyek nem rendelkeznek erről törvényben, kénytelenek lesznek áthidalni az űrt - az EU-s útmutatás segítségével. Az irányelv egyébként mindenképpen nagy segítség az országoknak (főleg nemzetközi ügyekben), hiszen egységesíti az üzleti titok védelmét.

Az első tárgyi eltérés a két szabályozás között mindjárt a jogi forma: az EU-ban irányelvet alkottak, az UTSA viszont jogszabály. A kettő közül a jogszabály (közvetlensége folytán) erősebb rendelkezés.

Az USA jogszabályában megjelenik az üzleti titokra a nem általánosan ismert (közismert) kitétel, ami az EU-s irányelvben nem szerepel. Jóllehet ez valamelyest magától értetődő Európában is (mint üzleti titkot kizáró tény), az európai országok

2. táblázat. Az üzleti titok szabályozása

Szempont	EU	USA	Magyarország
Jelleg	irányelv	törvényi jogszabály (UTSA)	törvényi jogszabály (Ptk.)
Tárgy	üzleti és technológiai információ, know-how	információ, úgymint: formula, minta, gyűjtemény, program, eszköz, mód-szer, technika, folyamat	gazdasági tevékenységgel kapcsola-tos tény, adat, információ, tájékozta-tás, összeállítás
Fogalmi kör, feltételek	- jogeset: jogosulatlan megszerzés, felhasználás, nyilvánosságra ho-zatal - érdekben áll bizalmasan kezelni és fenntartani - van piaci értéke - nyilvánosságra kerülése sérti a jo-gosult anyagi érdekeit	- jogeset: jogosulatlan megszerzés, felhasználás, nyilvánosságra hozatal - önálló üzleti értékű - nem általánosan ismert - nem elérhető (szabályos eszközök-kel) - más hasznot hajtana belőle - titkosként van kezelve	- nyilvánosságra hozatala sérti a jo-gosult érdekét - nem közérdekű
Hatály	idő: határozatlan (módosításig, visz-szavonásig) tér: EU tagországai	idő: határozatlan (módosításig, visz-szavonásig) tér: alkalmazó tagállamok (jelenleg 47)	idő: határozatlan (módosításig vagy visszavonásig) tér: Magyarország
Kivételek	önálló felfedezés, termékvizsgálat, közérdekűség, külön szerződés	önálló felfedezés, termékelemzés, tulajdonos engedélye, megfigyelés, nyílt (publikált) forrás	független fejlesztés, termékelemzés, jóhiszemű kereskedelmi beszerzés
Viszony	- nem írja felül a korábbi rendeleteket - nem írja felül a nemzeti jogszabá-lyokat	- más törvénnyel való ütközésnél a többi szabály érvényben marad - nem írja felül a szerződéses jog-orvoslás módját - nem írja felül az egyéb polgári jog-orvoslatot - nem írja felül a büntetőjogi szabá-lyokat	- mellérendeltség és egyenjogúság*

Egyedi értelmezés	fogalomértelmezés, nemzeti jogszabályok léte/nem léte, innovációs lehetőségek, szolgai másolat szankciói	fogalomértelmezés, esküdti és bírói belátás, feltételezett vagy elvárható ismeret, szakmában (nem) általános ismeret	fogalomértelmezés, jóhiszeműség és rosszhiszeműség
Egyéb	legfelsőbb döntéshozás: Európai Bíróság	legfelsőbb döntéshozás: Legfelsőbb Bíróság	legfelsőbb döntéshozás: Kúria

* A Ptk. hatálya, lásd a Jegyzetek 2. pontját.

közötti nagyobb különbség miatt bizonyos know-how lehet az egyik országban közismert (akár csak szakmán belül is), ami a másikban üzleti titok védelme alá esik.

A hasonlóságoknál említettem, hogy a területi hatály abban a tekintetben azonos, hogy minden tagállamra egyformán vonatkozik; az eltérés abban van, hogy az USA tagállamai megválaszthatják, hogy alá kívánják-e vetni magukat a jogszabálynak (aláírják-e az UTSA-t), míg az EU minden tagországa köteles figyelembe venni az irányelvet.

Másrészről az irányelv nem írja felül az élő nemzeti és EU-s jogszabályokat, rendeleteket, szemben az UTSA-val, ami csak a kivételek között említett (polgári szerződésekre vonatkozó és büntetőjogi) jogszabályokat nem írja felül: egyébként minden esetben, akár csak a nem ellentmondó részét tekintve is, figyelembe veendő.

Az EU irányelvének megfogalmazásakor hangsúlyt helyeztek a tagországok innovációs lehetőségei közti különbségre, valamint arra, hogy az üzleti titok védelme minél kevésbé korlátozza az innovációs hajlandóságot. Szűk a mezsgye a két fogalom között, amire a szolgai másolás példáját hozza az irányelv (másolni olcsóbb, mint fejleszteni). Az UTSA-ban ilyesmiről nem esik szó.

4.3. Harmonizációs lehetőségek

Akár a 2. táblázatból, akár a hasonlóságok és különbségek kifejtéséből látható, hogy a két tömb üzleti titokra vonatkozó szabályozása között viszonylag nagy az átfedés. Ez különösen a fogalmi kereteket illetően fontos, hiszen így az EU-USA kapcsolatokban is könnyebb megegyezésre jutni a kérdéses esetekben. Az eltéréseknél több is volt, amelyek pusztán a jogrendszerek vagy az államigazgatás rendszerének különbségéből adódtak - igaz, ezek a különbségek vita esetén alapvetőek, de nem áthidalhatatlanok.

A tárgyalások alatt álló TTIP nem befolyásolja sem az Unió saját tagországaira vonatkozó rendelkezéseit, irányelveit - tehát az üzleti titok védelméről szólót sem -, sem pedig azt, hogy mely országok írták alá a TRIPS-egyezményt - tehát az USA gyakorlatába sem szól bele. A tárgyalások alatt álló TTIP nem befolyásolja sem az Unió saját tagországaira vonatkozó rendelkezéseit, irányelveit, sem pedig azt, hogy mely országok írták alá a TRIPS-egyezményt - tehát az USA gyakorlatába sem szól bele. A megállapodásnak azonban van olyan része, amely érinti a vizsgált témakört: ez a befektetés.

A TTIP kockázatos eleme lehet az, hogy a multinacionális vállalatok és nemzetközi befektetők egy külön rendelkezés értelmében egyfajta kártérítésre tarthatnak igényt a partnerországgal szemben, ha ott olyan szabályozás van életben vagy lép életbe, amely a nemzetközi szereplőt hátrányosan érinti a helyi vállalkozásokkal szemben.[9] E befektetési egyezmény neve Investor-State Dispute Settlement (ISDS). A kockázatot csökkenti egyrészt az, hogy hasonló megállapodások országok és vállalatok között már régóta vannak az EU-ban (csak nem egységes,

uniós szinten), másrészt az is, hogy az EU mindenképp ragaszkodik a belső piac védelméhez, ezért az elfogadott tervezet szerint[9] vitás ügyben egy államilag kinevezett bíróság ítél (nem pedig a felek által választott bíróság).

Az ISDS a befektetésekről szól, azonban látható, hogy akadnak vitás kérdések a régóta fő kereskedelmi partnernek tekinthető USA és az Unió között. Éppen ezért érdemes lenne külön megállapodásban - vagy akár a TTIP részeként, az ISDS-hez hasonló módon - tudatos módon még egységesebbé tenni az üzleti titok védelmét. Az biztos, hogy az innovációs hatást, a szolgai másolást vagy a szakmában közismert jelleget sokkal nehezebb lenne megállapítani az EU és az USA viszonyában, azonban valószínűleg sokat lendítene a TTIP európai elfogadásán is, különösen a kis- és középvállalkozások részéről, amelyek hajlamosak a megállapodástól való félelmüket (esetenként túlozva) hangsúlyozottan felemlegetni.

5. Megjegyzések a szabadalom szabályozásáról

Röviden érdemes szót ejteni még a szabadalom jogi szabályozásáról (az üzleti titokra vonatkozó szabályok ismeretében). A fentiekben részletesen megismerkedtünk az üzleti titok jogszabályi felfogásával az EU-ban és az USA-ban, azonban - mint rövidesen kiderül - a szabadalom fogalma sem áll távol az üzleti titok meghatározásától.

Európában a müncheni, vagy más néven Európai Szabadalmi Egyezménnyel már 1973-ban kifejezték az országok, hogy egységesen kívánják védeni leginkább az Európán kívüli gazdaságokkal szemben a kontinens találmányait.[15] Ennek intézményesített változata az, amelynek végrehajtásáról az Európai Parlament és a Tanács 2012-ben rendeletet hozott.[16] Mint ilyen, az európai szabadalom ("unitary patent") a korábbinál erősebb, az EU-s szabadalmakat jobban védő oltalom lett. A szabadalomra vonatkozó fogalom ugyanakkor nem változott, a rendelet szerint az európai szabadalom "az ESZE-ben foglalt szabályoknak és eljárásoknak megfelelően az Európai Szabadalmi Hivatal által megadott szabadalom" (4. o.). Az Európai Szabadalmi Hivatal a fogalmat úgy adja meg, hogy minden feltalálói tevékenységen alapuló és iparilag alkalmazható új találmány szabadalomnak számít, függetlenül a technikai területtől (iparágtól).[17] Megjelöl azonban kivételeket: felfedezés, tudományos elmélet, matematikai módszer, esztétikai alkotás, terv, szabály, eljárás, számítógépes program és megjelenés nem védhető szabadalommal. Nem vonatkozik oltalom azokra a találmányokra sem, amelyek a szerződő államokban (eredetileg az ESZE tagjainál, majd az EU-s tagországokban) a közrendet vagy közerkölcsöt veszélyeztetik, növény- és állatfajok megalkotására vagy emberi és állati test kezelésére vonatkozó eljárások. Továbbá röviden kifejti, hogy újnak azokat a találmányokat lehet tekinteni, amelyek nem tartoznak a technika aktuális állásához.

Az EU-s szabadalmi oltalomban jól felfedezhető az UTSA üzletititok-meghatározása, miszerint az újdonság a szakmában nem általánosan ismert (közismert) jellegre utal. Különbség az üzleti titokhoz képest, hogy míg az egyértelműen a gazdasági működést, versenyelőnyt biztosító információkra és a know-how-ra összpontosított, addig a szabadalom sokkal inkább tárgyi vonatkozású - ezért is sorol a törvény kivételek közt elméleteket, módszereket, eljárásokat. Az üzleti titokra vonatkozó irányelv nem szankcionálja az alkalmazótól független felfedezést és visszafejtést, a szabadalmaztató azonban a bejegyzés napjától számított 20 éven keresztül élvezheti a szabadalommal járó különleges jogokat.

Az Egyesült Államok Törvénykönyve[18] szerint szabadalom kérhető bármely új és hasznos eljárásra, gépre, gyártási módra, anyag-összeállításra vagy fejlesztésre (101. §). Erre vonatkozóan is vannak azonban kivételek, mint például (102. §) korábban leírásban megjelent találmány, közösségi felhasználásban álló találmány, már szabadalmaztatott találmány, amelyekre oltalom nem kérhető. A szabadalmaztatott új és hasznos eljárás stb. azonban 20 évre oltalom alatt áll (154. §), a tulajdonos jogdíjat szedhet a szabadalom felhasználása után, és saját nevével vagy elnevezéssel illetheti a találmányt.

Az USA szabadalmi védelme és üzletititok-védelme jobban hasonlít egymásra még az EU-snál is. Az amerikai esetben a fogalommeghatározás is átfed, bár itt is érzékelhető különbség az üzleti titok bizalmas információ jellege és a szabadalom találmány, felfedezés mivolta között.

A fenti bemutatás alapján látható, hogy a két gazdaság szabadalomra vonatkozó szabályozása közelebb áll egymáshoz, mint ahogy az üzleti titkokat kezelik. Érzékelhető az is, hogy az üzleti titok tágabb fogalom, amelyen belül a szabadalom egy szűkebb halmazt képvisel, hiszen ez utóbbi magában hordoz valamilyen gyökeres újdonságot (innováció > üzleti titok > szabadalom). Az üzleti titok tágabb fogalom, amelyen belül a szabadalom egy szűkebb halmazt képvisel, hiszen ez utóbbi magában hordoz valamilyen gyökeres újdonságot (innováció > üzleti titok > szabadalom).

6. Összefoglalás

Az Amerikai Egyesült Államokban az 1970-es évek végére megérett a gondolat, hogy védelmezni kellene azon üzleti információkat, amelyek egy technológia, egy szolgáltatás vagy termék lelkét (illetve annak egy darabját) adják. Azt az esszenciát, amiből a vállalat hasznot képes termelni. Világos, hogy ennek a titoknak a nyilvánosságra kerülése egyfelől előnyhöz juttatja a versenytársakat, másrészt megingathatja a titoktulajdonos gazdasági biztonságát.

Különös, de az Európai Unióban csak a 2010-es évek közepén került napirendre a kérdés, hogy egységesítsék a tagországok üzleti titkokra vonatkozó szabályozását - holott Európában sem kevésbé fontos a titkos adatok védelme. (Ennek igazolására szerepelt röviden a szabadalomra vonatkozó jogi védelem szabályozása az 5. pontban.) A 2016-ban elfogadott EU-s irányelv nagymértékben átfed az USA jogszabályával az üzleti titok fogalmát, hatályát, fő célját és lényegét illetően. Kiemelendő különbség, hogy az Unióban a közérdek hangsúlyosabban szerepel, tekintve, hogy az irányelv tartalmazza a közérdekű

információ nyilvánosságát (amely tehát nem védendő üzleti titokként), míg az USA szabályozásában ez a kitétel nem szerepel. A felsorolt különbségek, eltérések ellenére mégis megállapíthatom, hogy a tanulmány elején szereplő hipotézis - az EU és az USA üzleti titokra vonatkozó szabályozásának nagymértékű hasonlóságáról - elfogadható.

A TTIP az EU és USA között kötendő kereskedelmi és befektetési megállapodás. Az elemzők érzékelhető gazdaságélénkítést várnak a megállapodás sikerétől, de kétségkívül vannak kérdéses pontok a felek között. Ide tartozik bizonyos (pl. génmódosított) termékek forgalmazása és a befektetési rendelkezés (ISDS) mellett az üzleti titok védelme is, amelyről mint vitapontról viszont egyelőre nem lelhető fel külön információ. A nagyon bonyolult, különösen szerteágazó szabályozás betartása rengeteg energiát (munkaerőt és pénzt is) felemészt, függetlenül attól, hogy a TTIP valóban a legnagyobb jóindulattal született-e a felek között vagy sem. A szerteágazó szabályozás - melynek eleme lehetne az üzleti titok védelme - ugyanakkor

csökkenti a belsőpiaci vállalkozók kockázatát, és félelemérzetük csökkentésére is alkalmas, ha tudják, az EU jogszabályai megvédik őket az új megállapodásból előnyt kovácsoló külső versenytársaktól.

Akárhogy is végződik a TTIP-tárgyalás, és akármilyen előnyöket élvez is majd egyik és másik fél, összességében az együttműködés növelheti a nyugati civilizáció globális versenyképességét. Az USA nyitottsága és az, hogy az EU parlamentje megszavazta a tárgyalások folytatását (a legutóbbi, 14. egyeztető ülés július 11-15. között zajlott, folytatása ősszel várható) - a számottevőnek mondható, milliós ellenzők petíciója ellenére -, derűlátásról ad tanúbizonyságot a megállapodást illetően. ■

JEGYZETEK

[1] Laky Z. (2014): Egy platformon a Fidesz és a baloldal: jöhet a TTIP! Elérhető: http://valasz.hu/vilag/egy-platformon-a-fidesz-es-a-baloldal-johet-a-ttip-113937. Letöltve: 2016.01.20.

[2] 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)

[3] 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Információszabadság tv.)

[4] mvm.hu (2016): Tevékenységünk. Elérhető: http://www.mvm.hu/hu/tevekenysegunk/lapok/default.aspx. Letöltve: 2016.01.21.

[5] hvg.hu (2016): Az oroszok szerint Paks II-re még van pénzük. Elérhető: http://hvg.hu/gazdasag/20160121_Paks_II_Roszatom_tiltott_allami_tamogatas. Letöltve: 2016.01.21.

[6] vg.hu (2015): Az Alkotmánybírósághoz fordult a paksi bővítés titkosítása miatt a Transparency. Elérhető: http://www.vg.hu/vallalatok/energia/az-alkotmanybirosaghoz-fordult-a-paksi-bovites-titkositasa-miatt-a-transparency-452304. Letöltve: 2016.01.21.

[7] 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről (Mavtv.)

[8] Bizottsági szolgálati munkadokumentum - A hatásvizsgálat összefoglalása (2013), amely a következő dokumentumot kíséri: Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács irányelve a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemről. SWD (2013) 472 final, Brüsszel, 2013.11.28. Elérhető: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX: 52013SC0472. Letöltve: 2016.01.20.

[9] Az üzleti titokról szóló irányelvtervezet (2015): Report of the European Parliament Committee on Legal Affairs on Trade Secrets - Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure. 2013/0402 (COD)

[10] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/943 irányelve (2016. június 8.) a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, hasznosításával és felfedésével szembeni védelemről.

[11] uspto.gov (2016): Trade Secret Policy. Elérhető: http://www.uspto.gov/patents-getting-started/international-protection/trade-secret-policy. Letöltve: 2016.01.22.

[12] law.cornell.edu (2016): KEWANEE OIL COMPANY, Petitioner, v. BICRON CORPORATION et al. 416 U.S. 470 (94 S.Ct. 1879, 40 L.Ed.2d 315). Argued: Jan. 9, 1974. Decided: May 13, 1974. Elérhető: https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/416/470. Letöltve: 2016.01.22.

[13] Uniform Trade Secrets Act with 1985 amendments (UTSA)

[14] uniformlaws.org (2016): Legislative Fact Sheet - Trade Secrets Act. Elérhető: http://www.uniformlaws.org/LegislativeFactSheet.aspx?title=Trade%20Secrets%20Act. Letöltve: 2016.01.22.

[15] eurlex.europa.eu (2011): Közösségi szabadalom. Elérhető: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=URISERV%3Al26056. Letöltve: 2016.04.05.

[16] Az Európai Parlament és a Tanács 1257/2012/EU rendelete (2012. december 17.) az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködés végrehajtásáról.

[17] 2007. évi CXXX. törvény az Európai Szabadalmi Egyezmény 2000-ben felülvizsgált szövegének kihirdetéséről (Szabadalmi tv.)

[18] The Code of Laws of the United States of America (US Code) (Az Amerikai Egyesült Államok Törvénykönyve).

Lábjegyzetek:

[1] A szerző a Budapesti Corvinus Egyetem Gazdaságinformatika Doktori Iskolájának PhD-hallgatója Jövőkutatás specializáción.

[2] A kézirat lezárásának időpontja: 2016. 08. 17.